

**RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE
ZACHODNIOPOMORSKIM
W I PÓŁROCZU 2007 ROKU**

Wstęp	3
Rola i znaczenie monitoringu	4
Uwagi metodologiczne	5
Podstawowe definicje	8
Źródła informacji	8
Sytuacja na zachodniopomorskim rynku pracy w czerwcu 2007 roku	10
Rynek wewnętrzny województwa zachodniopomorskiego	10
Sytuacja demograficzno-społeczna województwa zachodniopomorskiego	12
Bezrobocie rejestrowane w województwie i powiatach województwa zachodniopomorskiego	14
Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów)	21
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	23
Osoby bezrobotne powyżej 12 miesięcy	24
Analiza bezrobocia według PKD	25
Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów)	28
Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych	30
Wnioski - województwo Zachodniopomorskie	45

Wstęp

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie za jeden z najistotniejszych kierunków badania rynku uznał systematyczną obserwację wojewódzkiego rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Rozpoczęto bieżącą koordynację szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy, a także diagnozowanie aktualnej sytuacji bezrobocia w województwie zachodniopomorskim oraz określenia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy. Podjęto próbę stworzenia swoistego narzędzia służącego określaniu zawodów mających tendencję rozwoju oraz zanikających na rynku pracy, a także tych, których podaż równoważy się popytem.

Niniejszy raport jest kontynuacją badań rynku pracy prowadzonych przez Wydział Badań i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie od 2005 roku. Zawarte w opracowaniu informacje o sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych stanowią rzetelne źródło danych o bezrobociu rejestrowanym w naszym województwie.

Rola i znaczenie monitoringu

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli w szczególności na¹:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół),
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Ponadto dane o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- określenia kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo – kwalifikacyjnej na zachodniopomorskim rynku pracy,
- stworzenia bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo – kwalifikacyjnych w układzie województwa zachodniopomorskiego,
- określania zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych,
- prowadzenia bieżącej korekty poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego,
- ułatwienia realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowych urzędów pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, szczególnie w zakresie programów specjalnych i aktywizacji absolwentów,
- opracowywania przez samorządy lokalne strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- usprawniania pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie bieżących informacji o planach zatrudnieniowych zakładów pracy,
- stworzenia praktycznego systemu wymiany informacji o wzajemnych powiązaniach zachodzących pomiędzy potrzebami rynku pracy i systemem edukacyjnym, tak dla instytucji rynku pracy, jak instytucji edukacyjnych,

---

¹ Zalecenia Metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2003r., s. 8-9.

- usprawnienia pośrednictwa pracy poprzez dostarczanie informacji zawodoznawczych charakteryzujących zmiany na rynku zatrudnienia (ze szczególnym uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych) w środowiskach lokalnych,
- stworzenia podstaw do dyskusji o korekcie kierunków struktury i treści kształcenia zgodnie z wymogami poszczególnych rynków pracy,
- uświadomienia pracownikom instytucji rynku pracy skali niedostosowania struktury zawodów/specjalności do potrzeb rynku pracy,
- wyposażenia przedstawicieli instytucji edukacyjnych w wiedzę o stanie i ewolucji rynku pracy w województwie i (odpowiednim) powiecie,
- podniesienia wiedzy przedstawicieli instytucji edukacyjnych o procesie dostosowania edukacji do wymagań wojewódzkiego i powiatowego rynku zatrudnienia,
- uzyskania przez przedstawicieli instytucji edukacyjnych wiedzy niezbędnej do prowadzenia bieżącej koordynacji edukacji z zatrudnieniem,
- podniesienia świadomości przedstawicieli instytucji zajmujących się rynkiem pracy i rynkiem edukacyjnym o konieczności prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i powiatowe urzędy pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego,
- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówki naukowo – badawcze,
- zainteresowane lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu województwa zachodniopomorskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy
- Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej,
- Instytucje szkoleniowe.

Uwagi metodologiczne

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy w 2007 roku, uzyskane z powiatowych urzędów pracy województwa zachodniopomorskiego, opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z obowiązującą do końca 2002 roku Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 20 kwietnia 1995 roku (Dz. U. Nr 48 poz. 253), zmodyfikowaną wydanym w 1998 roku *Wykazem zmian i uzupełnień*. Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Monitoring dotyczy 30 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 387 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) oraz 1636 zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej do stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono także poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

W nowej wersji klasyfikacji dokonano zmiany polegające na: wprowadzeniu grup obejmujących zawody funkcjonujące w siłach zbrojnych, zmniejszeniu liczby zawodów i specjalności, wprowadzeniu nowych zawodów dotychczas w niej nie występujących, zmianie grupowania zawodów w niektórych obszarach, skróceniu kodu grup elementarnych z pięciocyfrowego na czterocyfrowy oraz kodu zawodów z siedmiocyfrowego na sześciocyfrowy. W wyniku przeprowadzonych zmian struktura klasyfikacji obejmuje obecnie 10 grup wielkich, 30 dużych, 116 średnich oraz 387 grup elementarnych. Grupy elementarne zawierają 1 636 zawodów i specjalności wobec 2 408 w wersji przed zmianami. Szczegółową analizą objęto grupy elementarne czterocyfrowe.

Dla potrzeb opracowania wykorzystano także zalecenia metodologiczne Krajowego Urzędu Pracy sporządzone na podstawie projektu prof. M. Kabaja zawartego w publikacji *Strategie i pogramy przeciwdziałania bezrobociu*.

Mierniki stosowane do monitoringu²:

Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w zawodzie k

$(\bar{N}_I^k)$

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

$\bar{B}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w I-półroczu danego roku,

$\bar{O}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w I-półroczu danego roku, przy czym wielkości te są obliczane według wzorów:

$$\bar{B}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{6}$$

$$\bar{O}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{6}$$

gdzie:

B_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w i-tym miesiącu w zawodzie k

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k

---

² Zalecenia Metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2003r., s.10-12.

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,I}^k$)

$$W_{n,I}^k = \frac{\overline{O}_I^k}{\overline{B}_I^k}$$

gdzie:

$\overline{O}_I^k$, $\overline{B}_I^k$ są określone wzorami (2) i (3)

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie k ($W_{s,I}^k$)

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

gdzie:

$\overline{PO}_I^k$ - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w I-półroczu, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w I-półroczu danego roku,

oraz

$\overline{PB}_I^k$ - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I-półroczu obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_t^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu I-półrocza danego roku.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie k ($W_{d,t}^k$)

$$W_{d,t}^k = \frac{B_{d,t}^k}{B_t^k} \cdot 100\%$$

gdzie:

$B_{d,t}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w końcu I-półrocza danego roku,

B_t^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w końcu I-półrocza danego roku.

Podstawowe definicje³

- 1) Przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- 2) Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- 3) Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Źródła informacji⁴

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są:

- 1) Dane zgromadzone w powiatowych urzędach pracy, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).
- 2) Informacje oparte na badaniach sondażowych w zakładach pracy dotyczących obecnego stanu zatrudnienia oraz przewidywanych przyjęć i zwolnień pracowników według zawodów w ciągu najbliższego roku.
- 3) Informacje oparte na badaniach sondażowych w szkołach ponadgimnazjalnych w zakresie przewidywanej liczby absolwentów według zawodów w danym roku szkolnym.

---

³ Tamże s.6.

⁴ Tamże s.6-7.

W celu zbadania sytuacji na rynku pracy poszczególnych grup zawodowych posłużono się informacjami dotyczącymi stanu bezrobocia na koniec czerwca 2007 roku (Sprawozdanie MPiPS-01) oraz informacjami o ofertach pracy pozyskanych przez urzędy pracy w ciągu całego badanego okresu (Załącznik 1,2 i 3 do Sprawozdania MPiPS-01).

Sytuacja na zachodniopomorskim rynku pracy w czerwcu 2007 roku

Rynek wewnętrzny województwa zachodniopomorskiego⁵

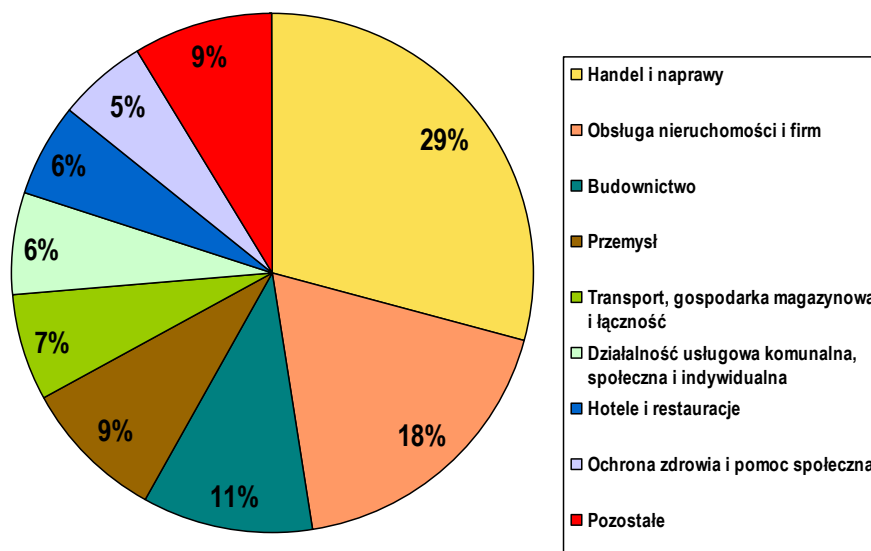
W końcu grudnia 2006 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 209,5 tys. osób prawnych, jednostek administracyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, tj o 1,3% więcej niż w końcu 2005r.

Tabela 1. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w latach 2001-2007 w województwie zachodniopomorskim

Wyszczególnienie	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	I półrocze 2007r. ⁶
Ogółem	188 311	195 282	200 626	201 956	206 776	209 478	208 701
sektor publiczny	6 950	7 716	7 960	8 151	8 271	8 507	.
sektor prywatny	181 361	1 87 566	192 666	193 805	198 505	200 971	.

Największy udział w podmiotach gospodarki narodowej ogółem odnotowano w sekcji: handel i naprawy (29%), obsługa nieruchomości i firm(18%), najniższy natomiast w administracji publicznej i obronie narodowej (0,5%), edukacji (2%) oraz rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie; rybactwie (3%) i pośrednictwo finansowe (3%).

Wykres 1. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD w województwie zachodniopomorskim w 2006 roku

W 2006 roku największy wzrost liczby osób pracujących w porównaniu z 2005 rokiem odnotowano w sekcjach: budownictwo (wzrost o 6,5%), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (wzrost o 5,5%) i ochrona zdrowia i pomoc społeczna (wzrost o 2,7%). W

⁵ Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w województwie Zachodniopomorskim w 2006r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2007

⁶ Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa Zachodniopomorskiego, Urząd statystyczny w Szczecinie, Czerwiec 2007

dwóch sekcjach odnotowano spadek liczby pracujących: handel i naprawy (spadek o 1,5%) i transport, gospodarka magazynowa i łączność (spadek o 0,5%).

Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej według liczby pracujących w województwie zachodniopomorskim w latach 2005-2006

Wyszczególnienie	2005r.	2006r.	2005r.=100%
Ogółem	206 776	209 478	101,3
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	5 859	5 953	101,6
Przemysł	18 231	18 608	102,1
Budownictwo	20 702	22 042	106,5
Handel i naprawy	62 031	61 073	98,5
Hotele i restauracje	12 273	12 369	100,8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	14 286	14 175	99,2
Pośrednictwo finansowe	6 911	6 927	100,2
Obsługa nieruchomości i firm	37 686	38 493	102,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	991	1 008	101,7
Edukacja	4 334	4 394	101,4
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	11 200	11 502	102,7
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	12 252	12 923	105,5

W 2006 roku zarejestrowano 18,2 tys. nowych podmiotów, tj. o 13,6% więcej niż przed rokiem. Największy wzrost liczby podmiotów nowozarejestrowanych wystąpił w budownictwie (o 49%), ochronie zdrowia i pomocy społecznej (o 41) oraz działalności usługowej komunalnej, społecznej i indywidualnej (o 27%). Wykreślono z rejestru 15,4 tys. podmiotów, tj. o 39% więcej niż w poprzednim roku, w tym w budownictwie (o 57%), transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 51%) oraz przemyśle (o 50%).

Szczegółowe dane makroekonomiczne odnoszące się do czerwca 2007 roku w okresie sporządzania niniejszego opracowania nie były dostępne w całości. Dlatego, też przedstawiono sytuację z końca roku 2006.

Sytuacja demograficzno-społeczna województwa zachodniopomorskiego

Ludność województwa zachodniopomorskiego w końcu grudnia 2006 roku wyniosła 1 692,8 tysiąca osób. W końcu 2006 roku, kobiety stanowiły 51,4% ogólnej liczby ludności, mężczyźni zaś 48,6%. Tereny miast zaludniona zdecydowana większość 69,0%, tereny wiejskie 31,0%.

Według danych GUS od 2000 roku ludność naszego województwa systematycznie spada. Na przełomie omawianych lat największy spadek dotyczył osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2000 - 2005 wyniósł ponad 68 tysięcy osób. Trend spadkowy utrzymuje się i w 2006 roku.

Tabela 3. Ludność województwa zachodniopomorskiego

Wyszczególnienie	2000r.	2004r.	2005r.	2006r.
Ogółem	1 697 935	1 694 865	1 694 178	1 692 838
mężczyźni	827 961	824 652	824 075	822 989
kobiety	869 974	870 213	870 103	869 849
Miasta	1 182 979	1 174 336	1 171 908	1 116 265
Wieś	514 956	520 529	522 270	524 573
w wieku przedprodukcyjnym	415 021	356 939	346 331	337 451
w wieku produkcyjnym	1 056 257	1 102 687	1 110 868	1 113 868
w wieku poprodukcyjnym	226 657	235 239	236 979	241 519
Ludność na 1km2 powierzchni ogólnej	74			.

Prognozy ludnościowe potwierdzają zachowanie trendu spadkowego w kolejnych latach, gdzie w 2030 roku oczekuje się, że liczba ludności w województwie zachodniopomorskim wyniesie 1 580,1 tys.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w grudniu 2006 roku wyniosło 2 505,35zł, stanowiło to 82,8% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju. W porównaniu z grudniem 2005 roku w województwie przeciętne wynagrodzenie brutto było wyższe o 4,1% (w kraju odnotowano wzrost w skali roku o 8,5%).

Poniższe dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracowników przekracza 9 osób oraz jednostek strefy budżetowej niezależnie od liczby pracowników.

Tabela 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

Województwo Zachodniopomorskie	2000r.	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	III kw. 2006r.
Ogółem	1 863 zł	2 022 zł	2 068 zł	2 135 zł	2 222 zł	2 308 zł	X .
Sektor publiczny	1 972 zł	2 156 zł	2 264 zł	2 366 zł	2 504 zł	2 631 zł	X .
Sektor Prywatny	1 745 zł	1 894 zł	1 862 zł	1 882 zł	1 973 zł	1 539 zł	X .
POLSKA	2 052 zł	2 153 zł	2 225 zł	2 277 zł	2 405 zł	2 529 zł	2 709 zł

W województwie zachodniopomorskim pomimo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w latach 2000-2005 (wzrost z 1 863zł do 2 308zł) w dalszym ciągu stanowi około 90% wartości zarobków obserwowanych średnio w Polsce (w 2000r. udział ten wynosił 90,8% a w 2005 91,3%, nastąpił wzrost o 0,5 punktu procentowego).

Tabela 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

Województwo Zachodniopomorskie	2000r.	2005r.			Płaca ogółem z 2005r. w przeliczeniu na Euro. € =3,8559 zł z XII 2005r.
		Ogółem	stanowisko robotnicze	stanowisko nierobotnicze	
Przemysł	1 878 zł	2 178 zł	1 855 zł	3 514 zł	565 €
Budownictwo	1 691 zł	1 829 zł	1 526 zł	2 736 zł	474 €
Administracja publiczna	2 260 zł	2 906 zł	1 665 zł	3 140 zł	754 €
Edukacja	1 898 zł	2 525 zł	1 459 zł	2 800 zł	655 €
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	1 511 zł	1 920 zł	1 408 zł	2 127 zł	498 €

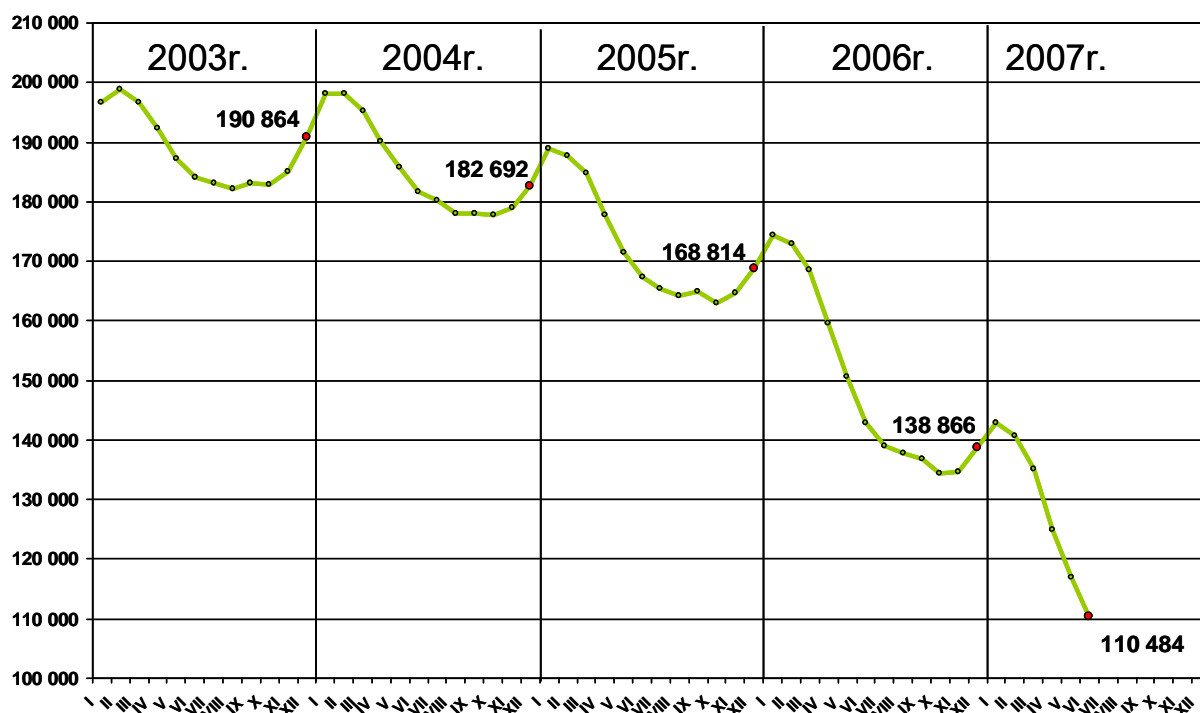
W tabeli zaprezentowanej wyżej (Tabela 5) przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenie w pięciu gałęziach przemysłu z wyodrębnieniem stanowisk robotniczych i nierobotniczych. Dla porównania zostały one przeliczone wg kursu z 31 grudnia 2005 roku na Euro. W okresie opracowywania niniejszej analizy nie były dostępne informacje o wysokości zarobków w województwie w końcu roku 2006 w tym podziale.

Bezrobocie rejestrowane w województwie i powiatach województwa zachodniopomorskiego

W I połowie 2007 roku utrzymuje się tendencja spadkowa liczby bezrobotnych notowana od 2004 roku. Czynniki wpływające na ten stan rzeczy możemy z całą pewnością dość łatwo zidentyfikować, to: migracja zarobkowa, wzrost PKB, efektywne wykorzystanie środków finansowych z EFS, wzrost ofert pracy. Wymienione elementy w znacznym stopniu wpłynęły na spadek liczby osób bezrobotnych w naszym regionie. Pomimo wielu czynników wpływających na dynamikę bezrobocia w dalszym ciągu głównym elementem zachodniopomorskiego jest sezonowość rynku pracy.

W końcu czerwca 2007 roku w województwie zachodniopomorskim zarejestrowane były 110 484 osoby, jest to spadek o ponad 32 tys. osób w porównaniu z czerwcem 2006 roku. Liczba bezrobotnych kobiet w naszym województwie wyniosła 63 955 osób (tj. 57,9% ogólnej liczby bezrobotnych). Pomimo znacznego spadku samej liczby bezrobotnych kobiet (14 569 osób) w porównaniu z poprzednim rokiem, następuje stopniowa feminizacja zachodniopomorskiego rynku pracy. Procentowy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2006 roku wyniósł 56,6%. Udział ten systematycznie rośnie, w 2004 roku wynosił 53% a w końcu 2005 roku już 53,9%.

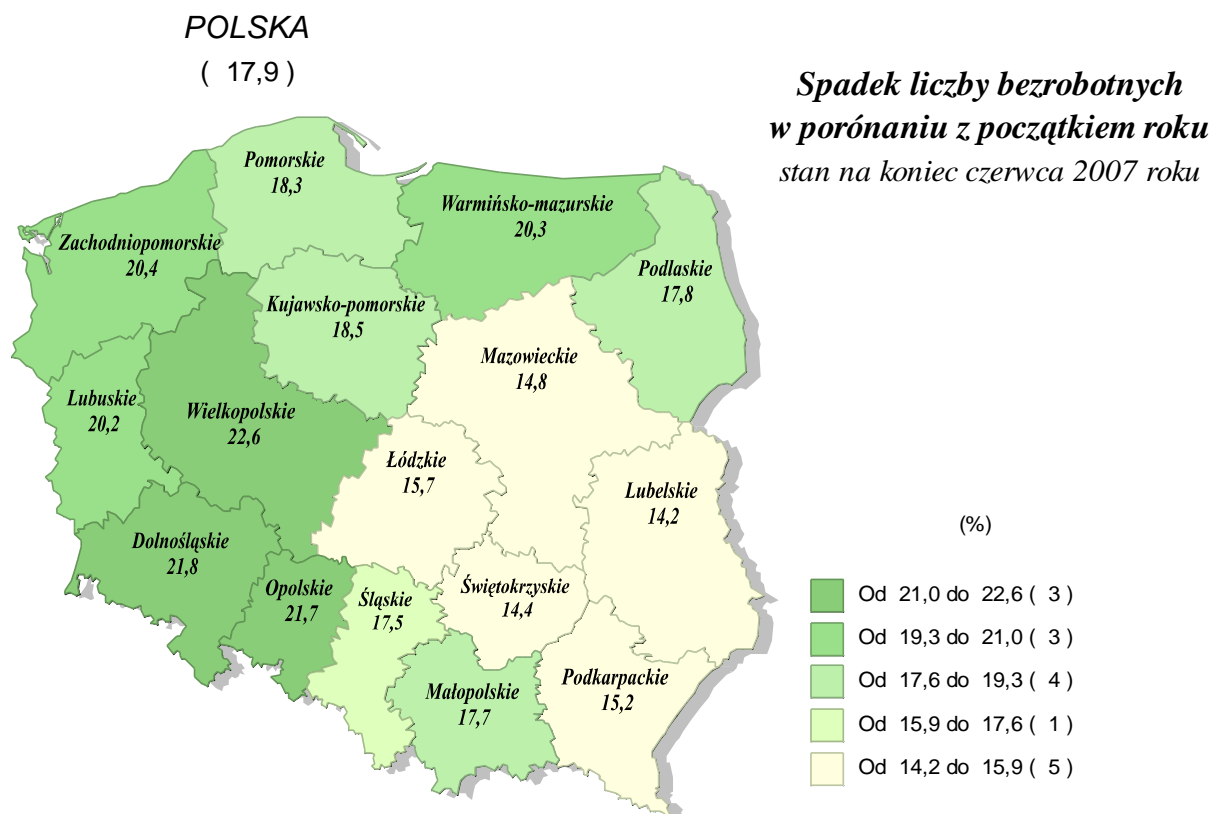
Wykres 2. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim w latach 2003-2007

Wykres powyżej wyraźnie wskazuje na sezonowość zachodniopomorskiego rynku pracy. W latach poprzednich (2003, 2004) pomimo bardzo dużego bezrobocia rejestrowanego, można niewielkie spadki liczby bezrobotnych w II i III kwartale danego roku. Trend sezonowości utrzymuje się również przy spadku liczby bezrobotnych, co zaobserwować można w latach 2005- 2007.

Spadek bezrobocia rejestrowanego w 2007 roku widoczny jest we wszystkich województwach. Jak ukazuje mapa powyżej największy spadek bezrobocia w I półroczu 2007 roku zaobserwowano w województwie Wielkopolskim (22,6%), Dolnośląskim (21,8%) i Opolskim (21,7%). Województwo Zachodniopomorskie sklasyfikowano na czwartym miejscu pod względem spadku liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku. Najmniejszy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w pięciu województwach: Łódzkim, Podkarpackim, Mazowieckim, Świętokrzyskim i Lubelskim.

Mapa 1. Spadek liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku w województwach

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, Wydział Badań i Analiz

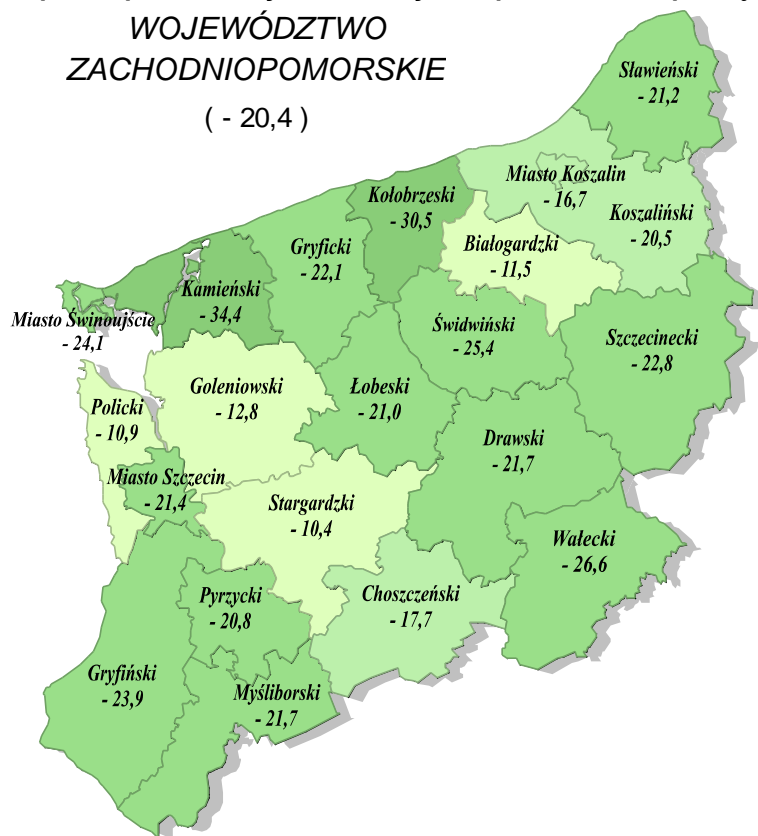
Spadek liczby bezrobotnych ma swoje odzwierciedlenie w poszczególnych powiatach naszego województwa. Niezwykle pozytywnym elementem widocznym w końcu czerwca 2007 roku jest spadek liczby osób pozostających poza zatrudnieniem we wszystkich powiatach województwa w porównaniu z początkiem roku.

Procentowy spadek liczby bezrobotnych w I półroczu 2007 roku (licząc od 31 grudnia 2006 do 30 czerwca 2007 roku) dla województwa zachodniopomorskiego wyniósł ponad 20 punktów (tj. spadek o 28 382 osoby). W piętnastu powiatach odnotowano spadki liczby bezrobotnych powyżej wartości dla województwa (20,4%) i są to powiaty: Kamieński (34,4%, tj. spadek o 1 760 osób), Kołobrzesckim (30,5%, tj. spadek o 1 400 osób), Wałeckim (26,6%, tj. spadek o 1 133 osoby), Świdwińskim (25,4%, tj. spadek o 1 499 osób), Mieście Świnoujście (24,1%, tj. spadek o 572 osoby), Gryfińskim (23,9%, tj. spadek o 1 647 osób), Szczecineckim (22,8%, tj. spadek o 2 060 osób), Gryfickim (22,1%, tj. spadek o 1 706 osób), Myśliborskim (21,7%, tj. spadek o 1 012 osób), Drawskim (21,7%, tj. spadek o 1 535 osób), Mieście Szczecinie (21,4%, tj. spadek o 4 607 osób), Sławieńskim (21,2%, tj. spadek o 1 289 osób), Łobeskim (21,0%, tj. spadek o 905 osób), Pyrzyckim (20,8%, tj. spadek o 799 osób) i Koszalińskim (20,5%, tj. spadek o 1 402 osoby).

Mapa 2. Spadek liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku z podziałem na powiaty

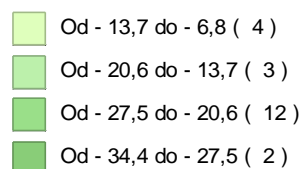
**WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE**

(- 20,4)

**Spadek liczby bezrobotnych
w porównaniu z początkiem roku
stan na koniec czerwca 2007 roku**

(%)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, Wydział Badań i Analiz

Stopa bezrobocia dla Polski w końcu czerwca 2007 roku osiągnęła 12,4%, w porównaniu z początkiem roku (grudzień 2006r.) nastąpił spadek o 2,5%. Dla województwa zachodniopomorskiego stopa bezrobocia w omawianym okresie wyniosła 17,9%. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w porównaniu z początkiem roku spadek stopy bezrobocia w naszym województwie był jednym z największych wśród wszystkich województw Polski i wyniósł 3,9%. Najniższą stopę bezrobocia zaobserwowano województwie Wielkopolskim (9,3%), Małopolskim (9,%) i Mazowieckim (10,2%).

Tabela 6. Dynamika stopy bezrobocia

Lp.	Województwo	Stopa bezrobocia (% do cywilnej ludności aktywnej zawodowo)*			Przyrost/spadek(-)	
		12.2005	12.2006	06.2007	2006-2005	06.2007 - 12.2006
	POLSKA	17,6	14,9	12,4	-2,7	-2,5
1.	Dolnośląskie	20,6	16,8	13,4	-3,8	-3,4
2.	Kujawsko-Pomorskie	22,3	19,3	16,2	-3,0	-3,1
3.	Lubelskie	17,0	15,5	13,5	-1,5	-2
4.	Lubuskie	23,0	19,3	15,8	-3,7	-3,5
5.	Łódzkie	17,9	14,8	12,6	-3,1	-2,2
6.	Małopolskie	13,8	11,4	9,5	-2,4	-1,9
7.	Mazowieckie	13,8	11,9	10,2	-1,9	-1,7
8.	Opolskie	18,7	16,3	13,1	-2,4	-3,2
9.	Podkarpackie	18,5	16,5	14,2	-2,0	-2,3
10.	Podlaskie	15,6	13,3	11,1	-2,3	-2,2
11.	Pomorskie	19,2	15,5	12,9	-3,7	-2,6

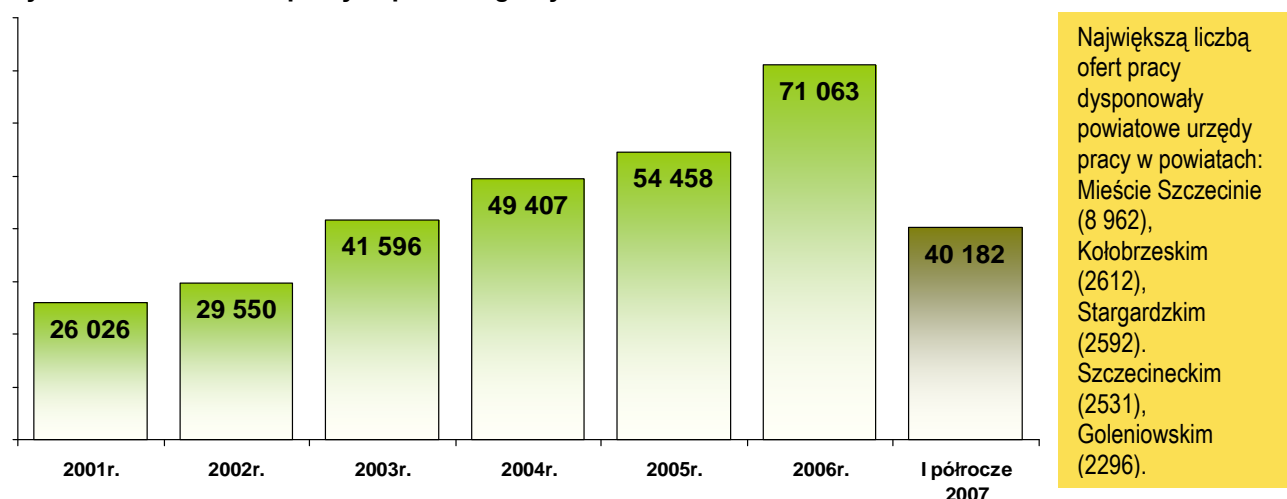

12.	Śląskie	15,5	12,8	10,6	-2,7	-2,2
13.	Świętokrzyskie	20,6	17,8	15,5	-2,8	-2,3
14.	Warmińsko-Mazurskie	27,2	23,7	19,6	-3,5	-4,1
15.	Wielkopolskie	14,6	11,8	9,3	-2,8	-2,5
16.	Zachodniopomorskie	25,6	21,7	17,9	-3,9	-3,8
*po korekcie GUS za okres od grudnia 2005 r. do sierpnia 2006 r. wynikającej z ustalenia ostatecznej liczby pracujących poza rolnictwem indywidualnym na koniec 2005 r.						

Z całą pewnością spadek liczby osób bezrobotnych jest spowodowany znacznym wzrostem ilości ofert pracy, którymi dysponowały urzędy pracy w województwie zachodniopomorskim. W pierwszych sześciu miesiącach 2007 roku ogólna liczba ofert, którymi dysponowały powiatowe urzędy pracy wyniosła ponad 40 tysięcy. W porównaniu z pierwszą połową 2006 roku nastąpił wzrost o 2 464 oferty.

W 2006r. ogólna liczba ofert pracy przekroczyła 71 tysięcy (dla porównania w całym 2001 roku odnotowano ponad 26,0 tys. wolnych etatów). W pierwszych pięciu miesiącach ubiegłego roku liczba ofert pracy przyrastała arytmetycznie, osiągając w maju ponad 8 tysięcy. W następnych pięciu miesiącach liczba ta utrzymywała się na wysokim poziomie 6 tysięcy ofert pracy w miesiącu.

Wykres 3. Liczba ofert pracy w poszczególnych w latach 2001-2007

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu są kolejnym niezmiernie istotnym czynnikiem wpływającym na poprawę sytuacji na rynku pracy. W 2007 roku aktywnymi formami objęte zostały 23 tysiące osób bezrobotnych (w porównaniu z I połową 2006 roku nastąpił wzrost o 2 187 osób).

W pierwszych sześciu miesiącach 2007 roku najwięcej zarejestrowanych osób skorzystało ze szkoleń (5 281 osób) i staży (4 535 osób). W dalszej kolejności aktywizację zawodową przeprowadzano w ramach: rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej (3 868 osób), rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy (2 938 osób), roboty publiczne (2 491 osób), prac interwencyjnych, na które skierowano 1 849 osób, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (1 107 osób), 1 059 osób podjęło działalność gospodarczą, z innych form skorzystało 15 osób.

Tabela 7. Wybrane kategorie osób bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	2006r.				I połowa 2007r.				Różnica	
	Ogółem	Udział w ogółem %	Kobiety	Udział w ogółem %	Ogółem	Udział w ogółem %	Kobiety	Udział w ogółem %	2007r - 2006r	
									Ogółem	Kobiety
Ogółem	138 866	100,00%	78 546	56,6%	110 484	100,0%	63 955	100,0%	-28 382	-14 591
z prawem do zasiłku	22 400	16,1%	10 283	7,4%	17 802	16,1%	8 406	13,1%	-4 598	-1 877
Zamieszkali na wsi	56 822	40,9%	32 341	23,3%	44 313	40,1%	26 061	40,7%	-12 509	-6 280
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	3 928	2,8%	2 631	1,9%	1 608	1,5%	1 102	1,7%	-2 320	-1 529
Cudzoziemcy	49	0,0%	30	0,0%	49	0,0%	32	0,1%	0	2
Do 25 roku życia	25 385	18,3%	14 579	10,5%	18 690	16,9%	11 067	17,3%	-6 695	-3 512
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	994	0,7%	703	0,5%	495	0,4%	337	0,5%	-499	-366
Długotrwale bezrobotne	92 169	66,4%	55 212	39,8%	73 316	66,4%	45 132	70,6%	-18 853	-10 080
Powyżej 50 roku życia	29 488	21,2%	13 217	9,5%	25 757	23,3%	11 910	18,6%	-3 731	-1 307
Bez kwalifikacji zawodowych	45 315	32,6%	27 926	20,1%	36 674	33,2%	23 054	36,0%	-8 641	-4 872
Samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia	9 413	6,8%	8 696	6,3%	8 353	7,6%	7 811	12,2%	-1 060	-885
Niepełnosprawni	2 706	1,9%	1 354	1,0%	2 548	2,3%	1 320	2,1%	-158	-34

Liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłku wyniosła w końcu czerwca 2007 roku 17 802 osoby, udział osób pobierających zasiłek do ogółu bezrobotnych wyniósł 16,1%. W porównaniu początkiem roku udział ten nie uległ zmianie. Powiatami o największym udziale osób pobierających zasiłek były: Drawski (25,5%), Świdwiński (25,0%) i (Myśliborski 20,7%). Powiatem, w którym najmniejszy udział bezrobotnych pobierających zasiłek było Miasto Szczecin 8,2%, ten niski udział wynika z czasu pobierania w tym powiecie zasiłku (tylko 6 miesięcy).

Osoby bezrobotne zamieszkałe na wsi wg stanu na 30 czerwca 2007 roku, stanowiły 40,1% ogólnej liczby osób bezrobotnych (44 313 osób) w tym 26 061 kobiet (tj. 58,8% ogółu w tej kategorii). W porównaniu z początkiem roku w tej kategorii odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 12 509 osób.

Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki stanowią 1,5% ogólnej liczby bezrobotnych, tj. 1 608 osób, w tym 1 102 kobiety (68,5% ogólnej liczby w tej kategorii). W porównaniu z końcem 2006 roku nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 2 320.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych cudzoziemców w naszym województwie w 2006 roku wyniosła 49 osób w tym 30 kobiet. W połowie roku liczba bezrobotnych cudzoziemców nie zmieniła się (49 osób).

W kategorii do 25 roku życia zarejestrowano 18 690 osób (16,9% ogółu) w tym 11 067 kobiet. Odnotowano spadek w odniesieniu do początku roku o 6 695 osób.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych w końcu czerwca 2007 roku wyniosła 73 316 osób (66,4% ogólnej liczby bezrobotnych). Kobiety stanowią 61,6% tej kategorii (45 132 osoby). Nastąpił spadek o 18 852 osoby.

Osoby powyżej 50 roku życia stanowią 23,3% (tj. 25 757 osób) ogólnej liczby bezrobotnych. Mężczyźni stanowią większość w tej kategorii – 53,8%. Odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 3 731 osób.

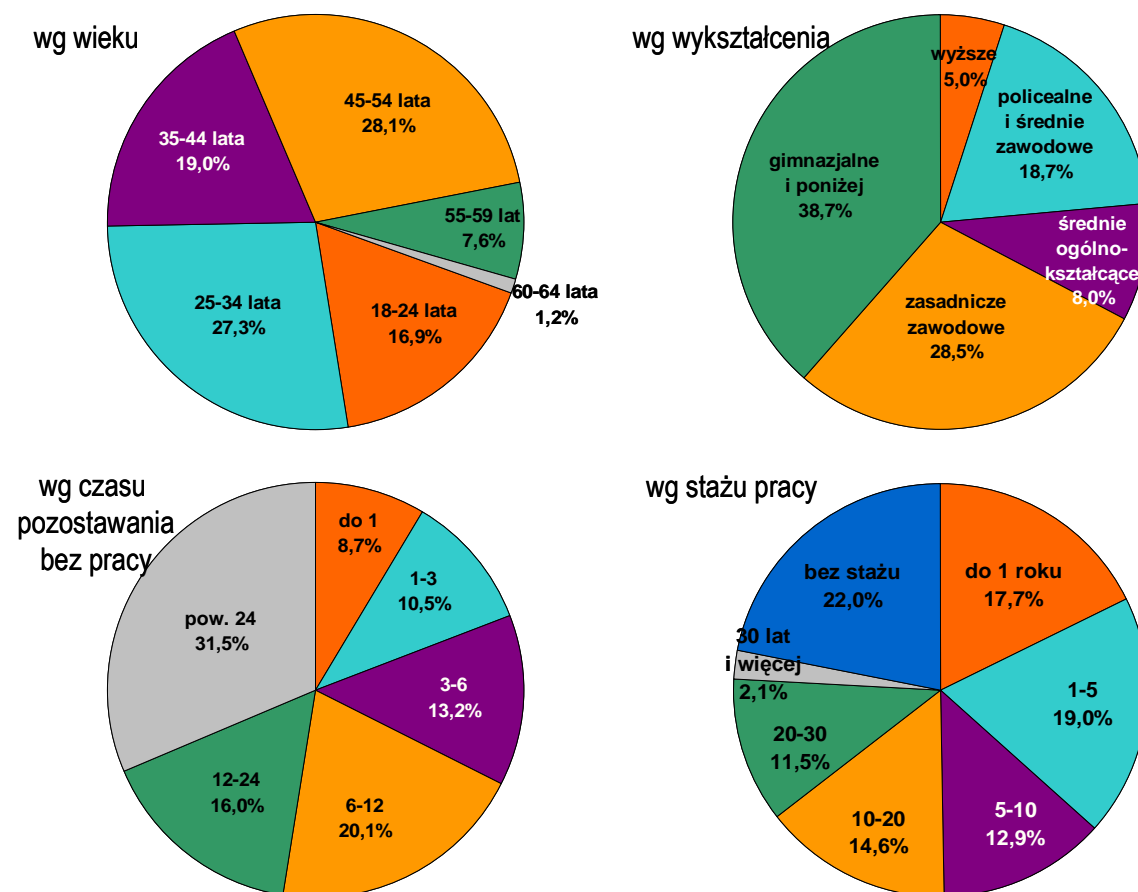
Osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły w I połowie 2007r. - 33,2% (36 674 osoby) ogólnej liczby bezrobotnych, z czego 23 054 kobiety (tj. 62,9% ogólnej liczby bezrobotnych w tej kategorii). W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek liczby osób niewykwalifikowanych o 8 641 osób.

Osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia stanowiły w końcu czerwca 2007 roku 7,6% ogólnej liczby bezrobotnych. W przeważającej części były to kobiety, które stanowiły 93,5% ogólnej liczby w tej kategorii. W tej grupie spadek liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku wyniósł 1 060 osób.

Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych ogółem kształtowała się na poziomie 2 548 osób, stanowiło to 2,1% ogółu bezrobotnych w województwie.

Jednym z elementów, które ukazują pełny obraz zjawiska bezrobocia w naszym województwie są dane statystyczne prezentujące strukturę osób bezrobotnych według wieku, wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy.

Wykres 4. Struktura osób bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w I półroczu 2007

Istotnym elementem charakteryzującym strukturę osób bezrobotnych według wieku w województwie zachodniopomorskim jest jeden z najniższych wskaźników bezrobocia wśród osób najmłodszych, czyli w wieku 18-24 lata. W końcu czerwca 2007 roku odsetek osób bezrobotnych w tej grupie w województwie zachodniopomorskim wyniósł 16,9% (wartość wskaźnika dla Polski w tym okresie wynosiła 18,9%).

Największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 45-54 lata (tj. 31 018 osób, co daje 28,1%) i 25-34 lata (tj. 30 122 osoby, co daje 27,3% ogólnej liczby bezrobotnych), 19% ogólnej liczby osób bezrobotnych to osoby w wieku 35-44 lata (20 995 osób), dwiema zdecydowanie najmniejszymi grupami były osoby w wieku od 55 do 59 lat (tj. 7,6%) i osoby sklasyfikowane w kategorii 60-64 lata, które stanowiły 1,2% (1 293 osoby) ogólnej liczby bezrobotnych.

W strukturze osób pozostających poza zatrudnieniem według wykształcenia, można zauważyć, że największą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, to ponad 38,7% (42 789 osób) ogólnej liczby bezrobotnych. Kolejną znaczną grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,5%). Pozostałe grupy wyróżnione ze względu na wykształcenie stanowią razem jedną trzecią ogólnej liczby bezrobotnych i są to osoby z wykształceniem: policealnym i średnim zawodowym – 18,7%; średnim ogólnokształcącym – 9% i osoby legitymujące się wyższym wykształceniem – 5% (udział osób z wyższym wykształceniem jest znacząco niższy niż przeciętna dla Polski, która wyniosła 6,1% w końcu czerwca 2007r.).

Osoby zarejestrowane jako bezrobotne powyżej 12 miesięcy stanowiły w województwie zachodniopomorskim ponad 47% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W kategorii 12-24 miesięcy to 16% ogólnej liczby bezrobotnych, natomiast w kategorii powyżej 24 miesięcy pozostawania bez pracy odnotowano 31,5% ogólnej liczby bezrobotnych. Kolejne wyróżnione kategorie to: 6-12 miesięcy ponad 20%, 3-6 miesięcy to 13,2%, 1-3 miesięcy ponad 10,5% i do 1 miesiąca niespełna 8,7%.

Analizując dane dotyczące podziału bezrobotnych według stażu pracy można zaobserwować znaczny udział bezrobotnych w grupie bez stażu (22 %, tj. 24 356 osób), ze stażem do 1 roku (17,7%) i od 1 do 5 lat stażu (19%). Ponad 39% ogółu bezrobotnych stanowili bezrobotni z dwóch wymienionych grup (bez stażu i do 1 roku). Może to oznaczać, że dużą grupę bezrobotnych stanowią absolwenci i młode osoby z niewielkim stażem pracy.

Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów)

Na dzień 30 czerwca 2007 roku najmniejszą grupą zawodową na rynku pracy w województwie zachodniopomorskim były osoby bezrobotne posiadające zawody mieszczące się w dwóch wielkich grupach zawodowych:

- Siły zbrojne (0) - 303 osoby (0,3% ogółu),
- Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (1) - 380 osób (0,3% ogólnej liczby bezrobotnych).

W pozostałych wielkich grupach zawodowych odnotowano:

- Specjaliści (2) – 5 941 osób (5,4% ogółu), kobiety w tej grupie stanowią ponad 73%;
- Technicy i inny średni personel (3) – 14 162 osoby (12,8% ogółu), kobiety stanowią 65,3% tej kategorii;
- Pracownicy biurowi (4) – 3 904 osoby (3,5% ogółu), kobiety w tej grupie stanowią zdecydowana większość tj. 84,7%;
- Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (5) – 16 325 osób (14,8% ogółu) w tym 14 668 kobiet (89,8% tej grupy);
- Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (6) – 4 496 osób (4,1%), kobiety stanowią 62,3% (2 803 osoby);
- Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (7) – 25 060 osób (22,7% ogółu), kobiety stanowią 27,3% (8 370 osób);
- Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (8) – 4 682 osoby (4,2% ogółu), kobiety stanowią 27,1% (1 270 osób);
- Pracownicy przy pracach prostych (9) – 15 242 osoby (13,8%), kobiety stanowią 57,9% (8 827 osób).

W I półroczu 2007 roku w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 19 988 osób bez zawodu, w tym 12 446 kobiet.

Tabela 8. Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności w województwie zachodniopomorskim w I półroczu 2007 roku

Symbol	Zawody i specjalności	Zarejestrowani bezrobotni w końcu czerwca 2007 roku										Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2007r.
		Ogółem	kobiety	do 12 mies. od dnia ukończenia szkoły		poprzednio pracujący, pozostający bez pracy w miesiącach						
				razem	kobiety	do 1		1 - 12		pow. 12		
						razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	
0	SIŁY ZBROJNE	303	0	1	0	14	0	75	0	29	0	1
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY	380	182	1	1	28	9	172	79	179	94	129
2	SPECJALIŚCI	5 941	4 359	498	341	491	354	2 275	1 652	1 757	1 363	1 835
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	14 162	9 246	289	197	1 053	633	5 068	3 182	4 853	3 434	3 662
4	PRACOWNICY BIUROWI	3 904	3 306	27	19	245	199	1 365	1 112	2 010	1 746	4 728
5	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I SPRZEDAWCY	16 325	14 668	81	69	1 041	891	6 009	5 280	7 375	6 834	5 577
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	4 496	2 803	7	7	285	138	1 509	828	2 245	1 457	411
7	ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	25 060	6 848	57	14	1 912	382	10 507	2 457	10 013	3 212	8 136
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	4 682	1 270	8	4	345	88	1 922	493	2 123	630	2 674
9	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH	15 243	8 827	8	5	904	459	5 336	2 779	8 070	4 945	13 026

Do 2005 roku hierarchia zawodów o największej liczbie bezrobotnych wydawała się „ułożona”. W 2006 roku schemat ten został zaburzony, przyczyna tego może wydawać się migracja zarobkowa. Dwa pierwsze zawody uplasowały się na tej samej pozycji, tj. sprzedawca i robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym. Większy napływ wystąpił w zawodach robotnik gospodarczy i asystent ekonomiczny.

Tabela 9. Zawody o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2000-2007

2000r.	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	I półrocze 2007
Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
Ślusarz	Kucharz	Ślusarz	Ślusarz	Kucharz	Kucharz	Robotnik gospodarczy	Asystent
Kucharz	Murarz	Kucharz	Murarz	Murarz	Ślusarz	Asystent ekonomiczny	Robotnik gospodarczy
Murarz	Ślusarz	Murarz	Kucharz	Ślusarz	Murarz	Kucharz	Ślusarz
Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Robotnik gospodarczy	Robotnik gospodarczy	Ślusarz	Kucharz
Sprzątaczką	Sprzątaczką	Planista produkcyjny	Robotnik gospodarczy	Asystent ekonomiczny	Asystent ekonomiczny	Murarz	Murarz
Robotnik gospodarczy	Robotnik gospodarczy	Mechanik sam.os.	Mechanik sam.os.	Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Krawiec	Krawiec
Planista produkcyjny	Planista produkcyjny	Robotnik gospodarczy	Asystent ekonomiczny	Mechanik sam.os.	Sprzątaczką	Sprzątaczką	Sprzątaczką
Krawiec	Mechanik sam.os.	Sprzątaczką	Sprzątaczką	Sprzątaczką	Mechanik sam.os.	Pracownik biurowy	Mechanik samochodów osobowych

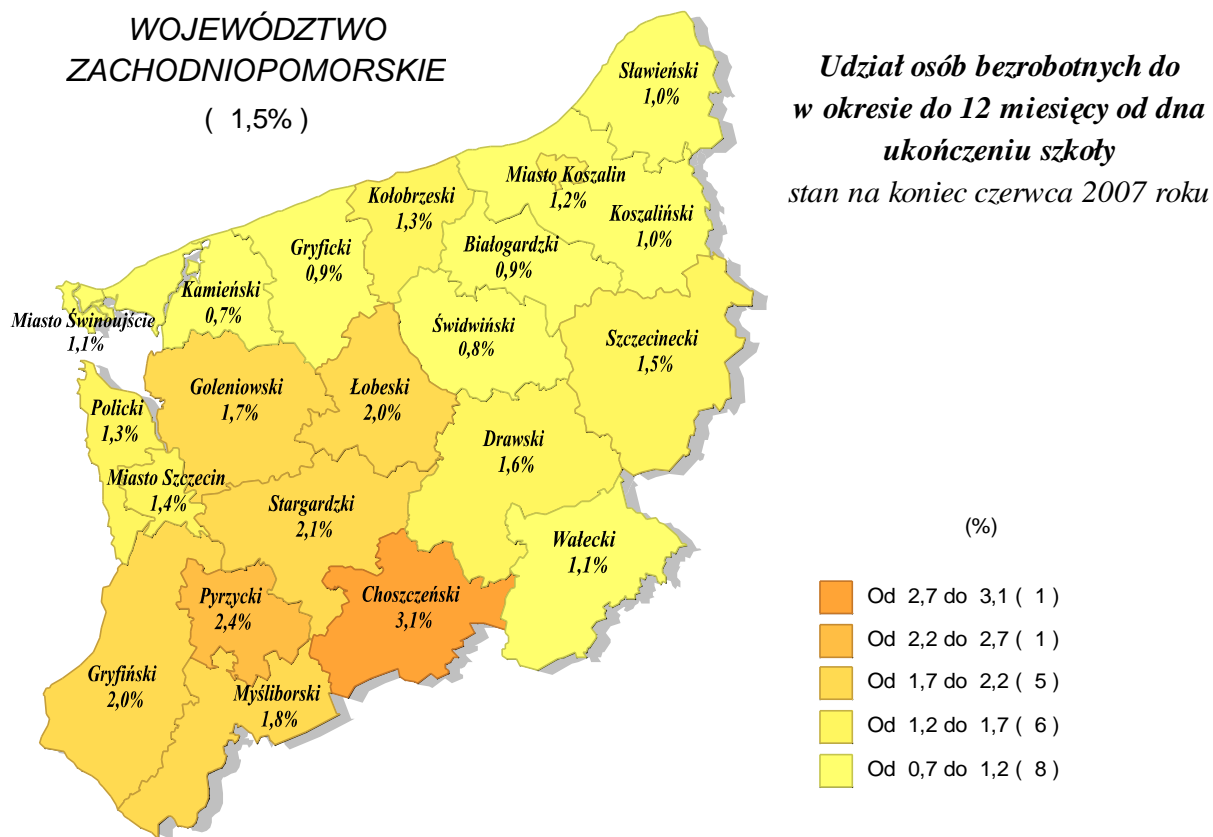
Sprzedawca i pracownik w przemyśle przetwórczym to zawody, które od lat utrzymują dużą liczbę osób bezrobotnych. Zestawienie zawodów o największej licznie osób bezrobotnych w końcu roku z danymi z I półrocza wskazuje te zawody, w których duże nasycenie pojawia się w okresie letnim (asystent, mechanik samochodowy). Dokładnie zjawisko sezonowości można zaobserwować analizując oferty pracy w I półroczu 2007r.

Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

W I półroczu 2007 roku odnotowano 1 608 osób (1,2% ogółu) bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, w tym 1 102 kobiety. Najliczniejszą grupą są osoby bez zawodu – 631 osób, w tym 445 kobiet (tj. 70,5%). W następnym kolejności wyróżniono zawody:

- Ekonomista - 81
- Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] - 45
- Sprzedawca - 44
- Technik żywienia i gospodarstwa domowego - 38
- Pedagog - 34
- Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji] - 19
- Nauczyciel wychowania fizycznego - 18
- Socjolog - 18
- Kucharz małej gastronomii - 18
- Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec] - 17
- Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży] - 16
- Technik mechanik - 15
- Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych] - 14
- Inżynier technologii żywności - 13
- Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani - 13

Mapa 3. Udział osób bezrobotnych do w okresie do 12 miesięcy od dna ukończeniu szkoły

Osoby bezrobotne powyżej 12 miesięcy

W I połowie 2007 roku odnotowano 41 225 osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Udział bezrobotnych kobiet w tej kategorii pod koniec omawianego okresu wyniósł 61,4% (tj. 25 317 kobiet).

Mimo spadku ogólnej liczby bezrobotnych (w porównaniu z czerwcem 2006 roku spadek wyniósł ponad 15 tys. osób) udział osób w tej grupie nadal jest znaczący.

Problem długotrwałego bezrobocia wysuwa się na pierwszy plan, wskazując instytucjom przeciwdziałającym skutkom bezrobocia, na które grupy społeczne należałoby zwrócić szczególną uwagę. Mowa tu o instytucjach, mających za zadanie identyfikować, docierać do jednostek, które straciły wiarę w szybki lub jakikolwiek powrót na rynek pracy. Są to przede wszystkim Kluby Pracy, które działają w zasadzie we wszystkich powiatach. Wielki wpływ na udzielanie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej ma Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie i oddział zamiejscowy w Koszalinie działające przy Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Szczecinie.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych najliczniejszą grupę zawodową stanowią:

- Sprzedawca - 4925
- Bez zawodu - 2571
- Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym - 2022
- Robotnik gospodarczy - 1326
- Sprzątaczką - 1021
- Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] - 994
- Ślusarz - 902
- Kucharz - 873
- Murarz - 863
- Szwaczka - 816

Pierwsza dziesiątka zawodów stanowi ponad 39% wszystkich osób długotrwale bezrobotnych.

Wśród długotrwale bezrobotnych kobiet najliczniejsze zawody to:

- Sprzedawca - 4647
- Bez zawodu - 1602
- Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym - 1280
- Sprzątaczką - 1013
- Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] - 932
- Szwaczka - 813
- Krawiec - 795
- Kucharz - 778
- Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych] - 754
- Robotnik gospodarczy - 641

Analiza bezrobocia według PKD

Polska Klasyfikacja Działalności⁷ jest podstawą systemu klasyfikacji gospodarczych i społecznych, do której nawiązują inne klasyfikacje, a zwłaszcza Polska Klasyfikacja Wzrostów i Usług. PKD ustala symbole, nazwy i zakres poszczególnych grupowań klasyfikacyjnych na pięciu różnych poziomach, tj. sekcji i podsekcji, działów, grup, klas i podklas. Klasyfikacja działalności stosowana jest m.in. do:

- klasyfikowania podmiotów gospodarczych dla potrzeb krajowego, urzędowego rejestru podmiotów gospodarki narodowej REGON - wg rodzaju prowadzonej przez nie działalności,
- przedstawiania struktury gospodarki narodowej z punktu widzenia społecznego podziału pracy,
- zestawiania dynamicznych szeregów dla potrzeb ekonomicznej analizy rozwoju gospodarczego,
- opracowywania bilansów gospodarki narodowej, w tym zintegrowanych rachunków narodowych,
- sporządzania porównań międzynarodowych,
- zestawiania informacji statystycznych, odpowiednio porównywalnych z innymi krajami⁸.

Tabela 10. Bezrobotni według o rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w województwie zachodniopomorskim w I półroczu 2007

Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w I-półroczu	Bezrobotni stan w końcu I-półrocza	Oferty pracy zgłoszone w I-półroczu	Oferty pracy stan w końcu I-półrocza
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	3 213	6 635	1 327	139
Rybnictwo	267	371	107	2
Górnictwo	85	192	118	2
Przetwórstwo przemysłowe	11 759	19 001	7 855	690
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	373	598	301	2
Budownictwo	4 370	6 840	3 140	229
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	9 299	16 512	5 777	492
Hotele i restauracje	2 211	3 797	2 395	210
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1 819	3 019	1 706	182
Pośrednictwo finansowe	403	704	802	55
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	2 928	4 221	3 508	481
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	4 755	7 253	7 796	498
Edukacja	967	1 904	1 083	182
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1 644	3 070	1 820	140
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	4 596	6 558	2 434	191
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	145	400	9	1
Organizacje i zespoły eksterytorialne	7	3	1	0
Działalność nie zidentyfikowana	2 856	5 050	0	0
Ogółem	51 697	86 128	40 179	3 496

⁷ Klasyfikacja PKD została wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. (Dz. U. nr 33, poz. 289) z późniejszymi zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2004 r. (Dz. U. Nr 165, poz. 1727) do stosowania w statystyce, ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości, a także w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej. Zastąpiła ona klasyfikację wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. (Dz. U. Nr 128, poz. 829, z późn. zm.).

⁸ http://www.stat.gov.pl/klasyfikacje/opisy_klasyfikacji/pkd.htm

W Powiatowych Urzędach Pracy zarejestrowano 86 128 osób bezrobotnych (stan na 30 czerwca 2007 roku) poprzednio pracujących, jest to 78% ogólnej liczby bezrobotnych. W większości osoby te pracowały w sektorze prywatnym 75,5% (tj. 65 025 osób) a tylko 24,5% (16 053 osoby) w sektorze publicznym.

W poszczególnych sekcjach PKD odnotowano (stan na 30 czerwca 2007r.):

- Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 6 635 osób, w tym 3 217 kobiet (48,5%). Ponad 81% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym, 19% w sektorze publicznym. Liczba ofert pracy od 2002 roku utrzymuje się na poziomie ponad 2 tysięcy. W I półroczu odnotowano 1 327 ofert pracy.
- Rybactwo – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 371 osób, w tym 86 kobiet (23,2%). Ponad 87% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2004 roku systematycznie maleje, osiągając w 2006 roku sumę 42 ofert. Natomiast w I połowie br. zgłoszono do urzędów pracy już 107 ofert pracy.
- Górnictwo – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 192 osoby, w tym 96 kobiet (50%). Ponad 92% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2003 roku systematycznie maleje, osiągając w 2006 roku sumę 58 ofert. w I półroczu odnotowano 118 ofert pracy.
- Przetwórstwo przemysłowe - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 19 001 osób, w tym 10 513 kobiet (53,3%). Ponad 93,5% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2006 roku sumę 16 401 ofert, a w I półroczu 2007 liczba ofert pracy wyniosła 7 855.
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 598 osób, w tym 143 kobiety (23,9%). Ponad 49% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2003 roku utrzymuje się na poziomie ponad 450, osiągając w 2006 roku sumę 509 ofert. W I półroczu 2007 roku odnotowano 301 ofert pracy.
- Budownictwo – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 6 840 osób, w tym 1 002 kobiety (14,6%). Ponad 94% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2006 roku sumę 6 291 ofert. W 2007 roku od stycznia do czerwca odnotowano 3 140 ofert pracy.
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 16 512 osób, w tym 11 878 kobiet (71,9%). Ponad 93,5% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2001 roku systematycznie rośnie, przekraczając w 2006 roku 9 tysięcy ofert. W pierwszych sześciu miesiącach 2007 liczba ofert pracy wyniosła 5 777.
- Hotele i restauracje – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 3 797 osób, w tym 3 027 kobiet (79,7%). Ponad 96% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2006 roku ponad 3 tys. ofert, a w I półroczu 2007 liczba ofert pracy wyniosła 2 395.
- Transport, gospodarka magazynowa i łączność - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 3 019 osób, w tym 1 355 kobiet (44,9%). Ponad 72,6% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie wzrasta, osiągając w 2006 roku ponad 3 tys. ofert. W pierwszych sześciu miesiącach 2007 liczba ofert pracy wyniosła 1 706.
- Pośrednictwo finansowe - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 704 osoby, w tym 581 kobiet (82,5%). Ponad 76% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2001 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2006 roku sumę 1 253 ofert. W I półroczu 2007 roku odnotowano 802 oferty pracy.

- Obsługa nieruchomości – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 4 221 osób, w tym 2 572 kobiety (60,9%). Ponad 82% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2001 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2006 roku ponad 5,7 tys. ofert. W pierwszych sześciu miesiącach 2007 liczba ofert pracy wyniosła 3 508. W 2007 roku od stycznia do czerwca odnotowano 7 796 ofert pracy.
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 7 253 osoby, w tym 2 942 kobiety (40,6%). Ponad 77% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze publicznym. Liczba ofert pracy od 2004 roku systematycznie rośnie, przekraczając w 2006 roku 12,5 tys. ofert. Natomiast w I połowie br. zgłoszono do urzędów pracy już 7 796 ofert pracy.
- Edukacja - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 1 904 osoby, w tym 1 454 kobiety (76,4%). Ponad 66% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze publicznym. Liczba ofert pracy od 2001 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2006 roku 2 414 ofert. W I półroczu 2007 roku odnotowano 1 083 oferty pracy.
- Ochrona zdrowia i pomoc społeczna - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 3 070 osób, w tym 2 537 kobiet (82,6%). Ponad 71% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze publicznym. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rosła do 2005 utrzymując poziom ok. 3 tysiąca ofert. W 2007 roku od stycznia do czerwca odnotowano 1 820 ofert pracy.
- Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 6 558 osób, w tym 3 916 kobiet (59,7%). Ponad 87% bezrobotnych poprzednio pracowało w sektorze prywatnym. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2006 roku wielkość ponad 4 tys. W I półroczu 2007 roku odnotowano 2 434 oferty pracy.
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 400 osób, w tym 307 kobiet (76,7%). W I półroczu 2007 roku odnotowano 9 ofert pracy.
- Działalności niezidentyfikowana - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 5 050 osób, w tym 2 886 kobiet (57,1%).
- Dotychczas niepracujący - ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 24 356 osób, w tym 15 440 kobiet (tj. 63,4%). Od 2000 do 2003 roku liczba osób dotychczas niepracujących systematycznie rosła (43 282 osoby w 2003 roku). Spadek w tej kategorii nastąpił od 2004 roku, w porównaniu 2006 rokiem z 2003 spadek liczby bezrobotnych wynosi 12 460 osób.

Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów)

W okresie od stycznia do czerwca 2007 roku Powiatowe Urzędy Pracy dysponowały 40 182 (źródło MGIP-01) ofertami pracy. W kwietniu 2007 roku, urzędy pracy odnotowały rekordową ilość ofert- 8 747. Największą ilością ofert pracy dysponowały urzędy pracy w powiatach: Mieście Szczecinie 9 tys., Kołobrzeskim 2,7 tys. i Stargardzkim 2,6 tys.

Tabela 11. Liczba ofert pracy z podziałem na powiaty województwa zachodniopomorskiego w 2007 roku

Powiat	2007r.						Ogółem w I półroczu 2007r.	z ofert ogółem					
	I	II	III	IV	V	VI		staże	miejsca przygotowania zawodowego	prace społeczne	dla osób niepełno - sprawnych	dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły	dotyczące pracy sezonowej
Białogardzki	100	112	196	399	172	218	1 197	340	276	141	34	3	165
Choszczeński	154	244	231	211	174	108	1 122	334	244	238	5	0	0
Drawski	161	350	480	212	329	295	1 827	197	135	681	12	0	124
Goleniowski	450	215	411	487	412	321	2 296	164	0	76	7	0	5
Gryficki	149	136	234	739	273	278	1 809	260	138	298	6	92	843
Gryfiński	94	153	290	364	220	157	1 278	159	350	352	4	0	253
Kamieński	97	62	169	408	167	113	1 016	193	14	50	0	2	453
Kołobrzeski	286	272	589	604	430	431	2 612	89	23	291	41	3	1206
Miasto Koszalin	197	164	214	271	304	439	1 589	290	82	103	60	3	790
Koszaliński	77	90	191	208	233	115	914	115	88	76	19	2	226
Łobeski	56	135	194	252	174	179	990	123	403	0	55	0	18
Myśliborski	255	223	321	528	407	322	2 056	171	164	90	16	0	24
Policki	117	171	187	201	153	144	973	122	6	66	32	0	0
Pyrzycki	160	125	199	425	185	127	1 221	107	96	0	200	0	57
Sławieński	244	227	372	385	349	305	1 882	96	20	139	18	0	1174
Stargardzki	296	342	492	543	451	468	2 592	415	214	179	57	7	1533
Szczecinecki	451	333	317	566	450	414	2 531	376	179	216	17	0	0
Świdwiński	329	251	210	273	228	202	1 493	168	260	314	15	0	72
Miasto Świnoujście	84	88	153	111	113	90	639	62	41	11	1	2	122
Wałecki	113	199	249	140	229	253	1 183	130	133	132	2	4	137
Miasto Szczecin	1 704	1 013	1 602	1 420	1 839	1 384	8 962	1286	136	116	221	33	5769
Zachodniopomorskie	5 574	4 905	7 301	8 747	7 292	6 363	40 182	5197	3002	3569	822	151	12971

Należy zauważyć, że ponad 32% (12 971) ofert pracy dotyczyło prac sezonowych, co jest odzwierciedleniem charakterystyki zachodniopomorskiego rynku pracy. Duża część ofert, bo aż 5 197 dotyczyła staży, 3 002 oferty skierowane były w ramach przygotowania zawodowego.

W rankingu popularności zawodów zdecydowanie w naszym województwie dominują oferty pracy skierowane do robotników gospodarczych (6 197 w I półroczu 2007r.) Dla pracownika biurowego i sprzedawcy liczba ofert pracy zgłoszonych w omawianym okresie przekroczyła 2,5 tysiąca. Okres letni spowodował nasilenie ilości wpływających ofert np. w zawodzie kelner, gdzie w pierwszych sześciu miesiącach br. odnotowano aż 669 wolnych etatów.

Tabela 12. Zawody najczęściej poszukiwane w województwie zachodniopomorskim w latach 2005-2007

2005r.		2006r.		I połowa 2007r.	
Zawód	Liczba ofert pracy	Zawód	Liczba ofert pracy	Zawód	Liczba ofert pracy
Robotnik gospodarczy	5814	Robotnik gospodarczy	9492	Robotnik gospodarczy	6197
Pracownik biurowy	4602	Sprzedawca	4700	Pracownik biurowy	2728
Sprzedawca	3600	Pracownik biurowy	4440	Sprzedawca	2624
Pracownik administracyjny	2248	Pracownik administracyjny	2184	Robotnik budowlany	1500
Robotnik budowlany	1569	Robotnik budowlany	2183	Pracownik administracyjny	999
Monter kadłubów okrętowych	997	Pakowacz	1758	Sprzątaczką	882
Pozostali spawacze i pokrewni	941	Pracownik ochrony mienia i osób	1327	Kierowca samochodu ciężarowego	704
Szwaczka	837	Pozostali spawacze i pokrewni	1191	Kelner	669
Sprzątaczką	794	Szwaczka	1137	Magazynier	626
Murarz	751	Murarz	1091	Pracownik ochrony mienia i osób	612

Średnia miesięczna liczba ofert pracy złożonych w urzędach pracy w I półroczu 2007:

- Robotnik gospodarczy - 1033
- Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych] - 455
- Sprzedawca - 437
- Robotnik budowlany - 250
- Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji] - 167
- Sprzątaczką - 147
- Kierowca samochodu ciężarowego - 117
- Kelner - 112
- Magazynier - 104
- Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia] - 102
- Pomoc kuchenna - 99
- Kucharz - 98
- Szwaczka - 90
- Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym - 85
- Pozostali spawacze i pokrewni - 85
- Murarz - 78
- Stolarz - 76
- Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle - 74
- Przetwórca ryb - 67
- Kasjer handlowy - 65

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Dla wyróżnienia zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych posłużono się miernikiem (wskaźnikiem) intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,l}^k$) wyliczanym według wzoru opisanym w części metodologicznej (str. 5-8).

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawodem deficytowym nazywamy taki zawód, dla którego został wyliczony wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu i jest $>$ od 1,1.

W kategorii małych grup zawodowych (4 cyfry kodu) **odnotowano 97 zawody**, które zaliczyć można do zawodów **deficytowych**. Osiem z nich charakteryzują się najwyższą wartością **MAX**, co znaczy, że w rejestrach urzędów pracy nie odnotowano żadnego bezrobotnego w tym zawodzie za to pracodawcy byli skłonni zatrudnić osoby o tych zawodach (składając oferty pracy do powiatowego urzędu pracy).

Zawody zrównoważony to taki zawód, dla którego wartość wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu znajduje się w przedziale $0,9 \leq 1,1$. W tym przypadku możemy stwierdzić, że dany zawód wskazuje równowagę na rynku pracy. W końcu czerwca 2007r. w naszym województwie występowało 18 zawodów (4 cyfrowego kodu zawodów).

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie (wartość wskaźnika poniżej 0,9). Według 4 cyfrowego kodu wyróżniono 254 zawody nadwyżkowe, z czego 73 ze wskaźnikiem zerowym.

Według stanu na koniec czerwca 2007 roku w województwie zachodniopomorskim wyróżniono sześć dużych grup zawodowych (kod dwu cyfrowy). Ponadto trzy grupy charakteryzowały się wartością wskaźnika dla przedziału zawodu zrównoważonego. Odnotowano 21 duże grupy o wartości wskaźnika, poniżej 0,9, czyli zawody nadwyżkowe.

Wśród zawodów deficytowych wyróżniono grupy zawodów:

1. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (91) - 2,5259.
2. Pracownicy obsługi biurowej (41) - 2,4165.
3. Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewne (92) - 2,2083.
4. Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (42) - 2,1795.
5. Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (33) - 1,7000.
6. Kierowcy i operatorzy pojazdów (83) – 1,2266

Tabela 13. Wskaźnik nadwyżki zawodu wg dużych grup w województwie zachodniopomorskim w latach 2004-2007

Kod zawodu	ZAWODY	2004r.	2005r.	2006r.	I półrocze 2007r.
"01"	SIŁY ZBROJNE	0,0525	0,0145	0,0067	0,0041
"11"	PARLAMENTARZYŚCI, POLITYCY, WYŻSI URZĘDNIICY, ZAWODOWI DZIAŁACZE	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
"12"	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,8657	0,6250	1,0097	0,8509
"13"	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,3099	0,3168	0,4190	0,3299
"21"	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,1681	0,1792	0,1692	0,2454
"22"	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2044	0,1963	0,2236	0,3614
"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,4907	0,6090	0,9632	1,0466
"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,1526	0,1471	0,1460	0,2117
"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,0871	0,0808	0,0955	0,1292
"32"	ŚREDNI PERSONEL W ZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,0778	0,0519	0,0570	0,0692
"33"	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	1,1803	0,7733	1,0000	1,7000
"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,4994	0,4691	0,5614	0,7445
"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	0,6845	0,9806	1,3851	2,4165
"42"	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,7115	0,7688	1,2474	2,1795
"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,2876	0,3131	0,5358	0,8088
"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,2512	0,2913	0,3855	0,5329
"61"	ROLNICY* (zawód szkolny: Rolnik - obejmuje grupę dużą 61)	0,0662	0,0295	0,0336	0,0446
"62"	OGRODNICY* (zawód szkolny: Ogrodnik - obejmuje grupę dużą 62)	0,2961	0,3099	0,2512	0,4109
"63"	LEŚNICY I RYBACY	0,6025	0,2859	0,2458	0,3009
"64"	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0,0300	0,0000	0,0000	0,0000
"71"	GÓRNICY I ROBOTNICZY BUDOWLANI	0,2707	0,3627	0,5510	0,6504
"72"	ROBOTNICZY OBRÓBKI METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,2312	0,2599	0,3530	0,3636
"73"	ROBOTNICZY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICZY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	0,1820	0,1493	0,1842	0,3355
"74"	POZOSTALI ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,3803	0,3119	0,4004	0,5849
"81"	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,5125	0,5081	0,6017	0,5358
"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,4187	0,4496	0,6984	0,8692
"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,2917	0,3527	0,6846	1,2266
"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	0,8654	0,9497	1,3443	2,5259
"92"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	0,7215	0,5106	1,9164	2,2083
"93"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,4739	0,4775	0,8200	1,0420
Deficytowe powyżej 1,1		Zrównoważone 0,9 ≤ 1,1		Nadwyżkowe poniżej 0,9	

Do pełnej i wyczerpującej analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy uwzględnić dynamikę zmiany w czasie badanego wskaźnika. Powyższa tabela uwzględnia okres od 2004 do 2007 roku. W przedstawianym okresie możemy zaobserwować grupy zawodów np.:

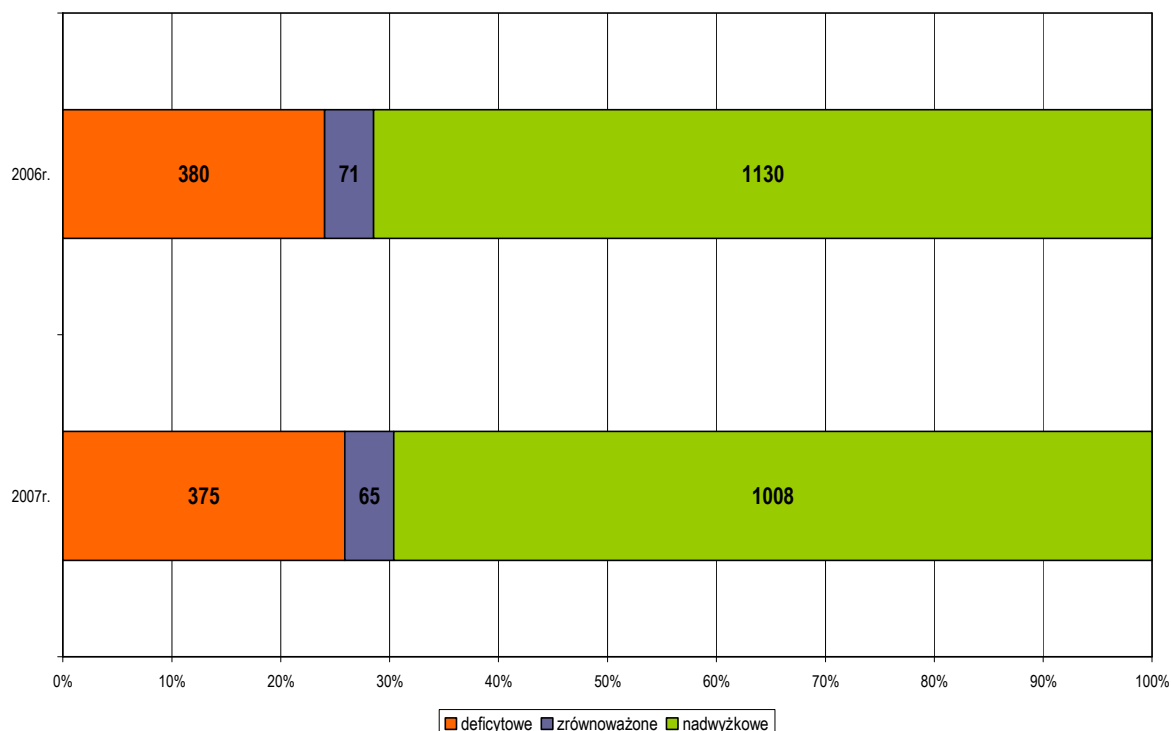
- a) (34) PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI,
- b) (71) GÓRNICY I ROBOTNICY BUDOWLANI,
- c) (74) POZOSTALI ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY,
- d) (84) OPERATORZY I MONTERZY MASZYN.

Dla wyżej wymienionych zawodów istnieje duże prawdopodobieństwo utrzymania trendu zwykłego we wskaźniku nadwyżki zawodu.

W „Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim w 2006 roku” wskazane zostały również grupy zawodów, które w niedalekiej przyszłości powinny zmienić swój status, wskaźnik powinien zdecydowanie wzrastać. W 70% przewidywania potwierdziły się. „W przedstawianym okresie możemy zaobserwować grupy zawodów np. 34,81,71,81,82,83,93, które pomimo zdecydowanej nadwyżki (we wskaźniku) zawodu, istnieje możliwość w niedalekiej przyszłości zmiana istniejącego trendu w wymienionych zawodach.”⁹ Z całą pewnością poprawne przewidywanie kierunków zmian powinno być uogólniane na poziomie wcześniejszych danych analitycznych. Samo wskazanie, iż dany zawód jest w badanym okresie nadwyżkowy czy deficytowy nie umożliwia dokonania długoterminowych prognoz.

W województwie zachodniopomorskim w I półroczu 2007 roku statystyka rynku pracy (załącznik 3) wyodrębniła 1 448 zawodów (6 cyfrowego kodu zawodów). Z czego 375 zawodów uznano jako zawody deficytowe (110 z nich osiągnęły wartość MAX). Zawodów zrównoważonych otrzymano 65, natomiast zawodów nadwyżkowych 1 008, z czego 643 zawody posiadają zerową wartość wskaźnika.

Wykres 5. Ilość zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2006-2007 roku

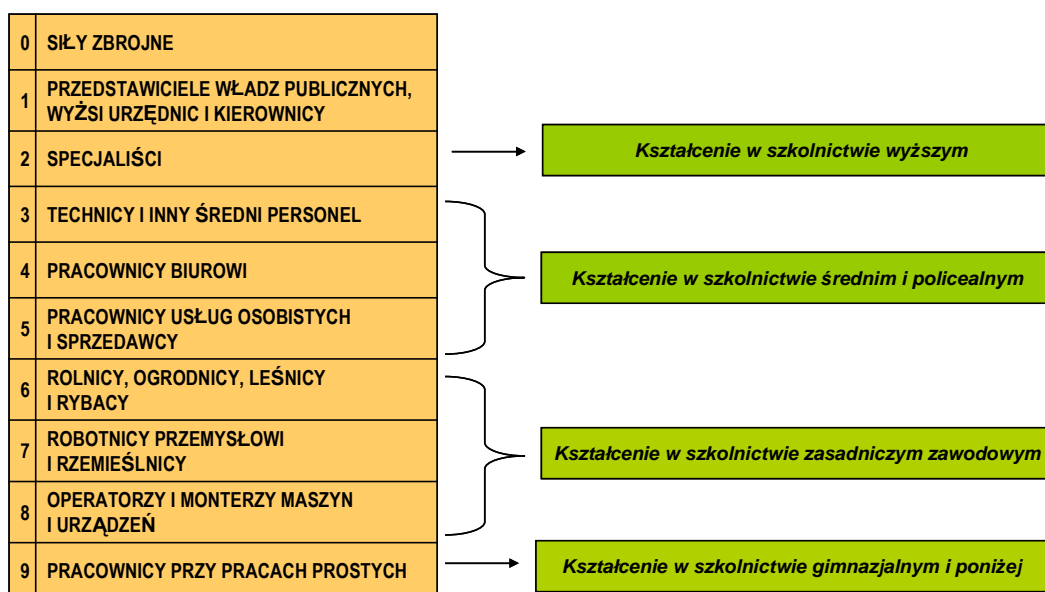
⁹ Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim w 2006 roku, WUP Szczecin, Szczecin 2006, s.31.

W I półroczu 2007 roku 25,9% ogółu stanowiły zawody deficytowe (w końcu 2006r. udział ich wynosił 24,0%). Wzrost udziału zawodów deficytowych jest wynikiem spadku w zawodach nadwyżkowych z 71,5% w 2006r. do 69,6% w końcu czerwca 2007r. Udział zawodów zrównoważonych pozostaje na tym samym poziomie tj. 4,5%.

Zaprezentowany poniżej podział zawodów na deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe według poziomu wykształcenia został oparty na Klasyfikacji Zawodów i Specjalności. Należy pamiętać, że poniższy schemat jest propozycją wydzielenia zawodów wg wykształcenia. Z całą pewnością można stwierdzić, że zawody zaczynające się od kodu zawodu od cyfry 2 są zawodami, które można wykonywać posiadając wyższe wykształcenie. Do kategorii zawodów niesklasyfikowanych zaliczono siły zbrojne i przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. Przyczyną tego stanu jest fakt, że w tych zawodach istnieje możliwość posiadania różnego wykształcenia, licząc od zawodowego (w skrajnych przypadkach podstawowego) kończąc na wyższym. Dla kształcenia w szkolnictwie średnim i policealnym wytyczono, że zawody dla tego wykształcenia zawierają się w grupach: technicy i średni personel, pracownicy biurowi i pracownicy usług osobistych i sprzedawcy. W szkolnictwie zasadniczym zawodowym wyodrębniono: (6) rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rzemieślnicy, (7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy i (8) operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. Pracownicy przy pracach prostych (9) to osoby kształcące się w gimnazjum i poniżej.

Schemat 1. Klasyfikacja Zawodów i Specjalności

Tabela 14. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w województwie zachodniopomorskim w końcu czerwca 2007r.

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcające w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
ZAWODY DEFICYTOWE				
Choreografowie i tancerze baletowi	Kontrolerzy ruchu lotniczego i pokrewni	Monterzy wyrobów tekstylnych, z tektury i pokrewnych materiałów	Wybierający pieniądze z automatów, odczytujący liczniki i pokrewni	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w gastronomii, hotelarstwie i turystyce
Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	Rzeczoznawcy, taksatorzy i licytatorzy	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	Myjący pojazdy i szyby	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowani
Nauczyciele szkół specjalnych	Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	Gospodarze budynków	Zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów
Archiwiści i muzealnicy	Planiści produkcyjni	Szklarze i pokrewni	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	Kierownicy pozostałych wewnętrznych jednostek organizacyjnych gdzie indziej niesklasyfikowani
Statystycy	Pracownicy lombardów	Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	Kierownicy działów finansowych i administracyjnych
Specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani	Operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni	Operatorzy urządzeń do produkcji papieru	Gońcy, bagażowi i pokrewni	
Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	Animatoryzy kultury	Spawacze i pokrewni	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	
Psycholodzy i pokrewni	Urzędnicy do spraw podatków	Monterzy wyrobów z drewna	Robotnicy pomocniczy w leśnictwie	
Specjaliści metod nauczania	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	Tynkarze i pokrewni	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	
Farmaceuci	Kodowacze i korektorzy	Robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni	Zamiatacze i pokrewni	
Specjaliści ochrony zdrowia (z wyjątkiem pielęgniarek i położnych) gdzie indziej niesklasyfikowani	Recepcjoniści i rejestratorzy	Monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych		
Specjaliści do spraw społecznych	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych		
Literaci, dziennikarze i pokrewni	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	Drukarze sitodrukowi i pokrewni		
Programiści	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni	Kierowcy samochodów ciężarowych		
	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	Operatorzy wózków podnośnikowych		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcające w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe		
	Sekretarki	Krojczowie		
	Operatorzy wprowadzania danych	Robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		
	Pośrednicy ubezpieczeniowi	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców		
	Inspektorzy budowlani, przeciwpożarowi i pokrewni	Operatorzy urządzeń do rozdrabniania, mieszania i granulowania chemikaliów		
	Magazynierzy i pokrewni	Operatorzy maszyn do szycia		
	Optycy	Posadzkarze i pokrewni		
	Technicy farmaceutyczni	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni		
	Pracownicy archiwów	Operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani		
	Opiekunki dziecięce	Monterzy aparatury, maszyn i sprzętu elektrycznego		
	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	Dekarze		
	Księgowi	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych		
	Sportowcy zawodowi, trenerzy i pokrewni	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki metali		
	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	Ogrodnicy terenów zieleni		
	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	Monterzy systemów rurociągowych* (zawód szkolny: Monter systemów rurociągowych - obejmuje grupę elementarną 7138)		
	Kierownicy pociągów, konduktorzy i rewizorzy	Zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcące w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
	Kelnerzy i pokrewni	Mechanicy precyzyjni* (zawód szkolny: Mechanik precyzyjny - obejmuje grupę elementarną 7311)		
	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani			
	Kasjerzy bankowi i pokrewni			
	Strażacy			
ZAWODY ZRÓWNOWAZONE				
Nauczyciele przedszkoli	Urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	Praczkarki ręczne i prasowacze	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w gospodarce magazynowej, transporcie i łączności
	Pracownicy zakładów pogrzebowych	Kierowcy samochodów osobowych		Kierownicy działów reklamy, promocji i pokrewnych
	Inspektorzy bezpieczeństwa pracy, kontrolerzy jakości wyrobów i pokrewni	Hodowcy drobiu		Kierownicy działów badawczo-rozwojowych
	Pracownicy usług domowych i pokrewni	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni		Kierownicy małych przedsiębiorstw w budownictwie
		Operatorzy urządzeń przemysłu szklarskiego* (zawód szkolny: Operator urządzeń przemysłu szklarskiego - obejmuje grupę elementarną 8131)		Kierownicy małych przedsiębiorstw usług osobistych, porządkowych i pokrewnych
		Operatorzy maszyn tkackich, dziewiarskich i pokrewni		
		Maszyniści kolejowi i metra		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcające w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
ZAWODY NADWYŻKOWE				
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	Kreślarze, graficy komputerowi i pokrewni	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	Pomoce domowe i sprzątaczk	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie
Lekarze weterynarii	Asystenci do spraw organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej* (zawód szkolny: Technik organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej - obejmuje grupę elementarną 3477)	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	Robotnicy pomocniczy transportu i tragarze	Kierownicy działów osobowych i pokrewnych
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	Zaopatrzeniowcy	Operatorzy urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewni	Portierzy, woźni i pokrewni	Kierownicy małych przedsiębiorstw w gastronomii, hotelarstwie i turystyce
Pielęgniarki	Pracownicy domowej opieki osobistej	Monterzy sieci komunalnych* (zawód szkolny: Monter sieci komunalnych - obejmuje grupę elementarną 7137)	Ładowacze nieczystości	Kierownicy działów marketingu i sprzedaży
Prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	Pracownicy do spraw transportu	Formierze odlewniczy i pokrewni	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przemyśle przetwórczym
Nauczyciele szkół podstawowych	Sprzedawcy i demonstratorzy	Ustawiacze-operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni	Sprzedawcy uliczni	Dyrektorzy generalni, wykonawczy i prezesi
Inżynierowie elektrycy	Inkasenci i poborcy	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	Robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach	Kierownicy działów zaopatrzenia i dystrybucji
Kontrolerzy i inspektorzy administracji publicznej	Fotografowie i operatorzy urządzeń do rejestracji obrazu i dźwięku	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	Robotnicy pomocniczy w rybolóstwie i łowiectwie	Kierownicy małych przedsiębiorstw gdzie indziej niesklasyfikowani
Informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani	Funkcjonariusze Służby Więziennej	Robotnicy obróbki kamienia	Czyszciciele butów i inni świadczący usługi na ulicach	Kierownicy małych przedsiębiorstw obsługi biznesu
Inżynierowie geodeci i kartografowie	Higieniści	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji napojów bezalkoholowych, wyrobów alkoholowych i pokrewni	Domokrączy i sprzedawcy na telefon	Kierownicy małych przedsiębiorstw w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybolóstwie
Lekarze	Informatorzy, pracownicy biur podróży i pokrewni	Operatorzy pomp, sprzężarek, urządzeń uzdatniania wody, oczyszczania ścieków i pokrewni		Kierownicy małych przedsiębiorstw w handlu hurtowym i detalicznym
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	Betoniarze		Żołnierze zasadniczej służby wojskowej

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcące w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
Projektanci i analitycy systemów komputerowych	Asystenci i technicy dentystyczni	Ciągacze i tłoczarze		Żołnierze zawodowi
Inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska	Kucharze	Maszyści maszyn drukujących* (zawód szkolny: Drukarz - obejmuje grupę elementarną 8251)		Żołnierze nadterminowej zasadniczej służby wojskowej
Specjaliści do spraw finansowych	Prezenterzy, inspicjenci i pokrewni	Monterzy elektronicy* (zawód szkolny: Monter - elektronik - obejmuje grupę elementarną 7251)		Żołnierze okresowej służby wojskowej
Kompozytorzy, artyści muzyki i śpiewacy	Krupierzy, pracownicy kolektur i pokrewni	Operatorzy urządzeń do obróbki drewna		Przedstawiciele władz publicznych
Położne	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	Monterzy linii elektrycznych		Wyżsi urzędnicy
Architekci, urbanisci i pokrewni	Spedytorzy i pokrewni	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy		Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybołówstwie
Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	Hodowcy ryb		Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym
Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	Pomocniczy personel medyczny	Lakiernicy* (zawód szkolny: Lakiernik - obejmuje grupę elementarną 7142)		Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przedsiębiorstwach obsługi biznesu
Biochemicy, biofizycy i pokrewni	Operatorzy aparatury medycznej	Cieśle, stolarze budowlani i pokrewni		Kierownicy działów informatyki
Nauczyciele szkół wyższych	Funkcjonariusze ochrony państwa	Operatorzy urządzeń przemysłu ceramicznego* (zawód szkolny: Operator urządzeń przemysłu ceramicznego - obejmuje grupę elementarną 8132)		Kierownicy małych przedsiębiorstw w przemyśle przetwórczym
Inżynierowie mechanicy	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa mięsa i ryb		Kierownicy małych przedsiębiorstw w gospodarce magazynowej, transporcie i łączności
Specjaliści technologii żywności i żywienia człowieka	Fizjoterapeuci i pokrewni	Stolarze i pokrewni		
Artyści plastycy	Pośrednicy handlowi	Monterzy izolacji		
Inżynierowie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	Doręczyciele pocztowi i pokrewni	Malarze budowlani i pokrewni		
Bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	Elektromonterzy		
Inżynierowie elektroniki i telekomunikacji	Muzycy, piosenkarze i tancerze	Kowale, hartownicy i pokrewni		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcające w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
Chemicy	Plastycy i pokrewni	Kopiści, trawiacze, grawerzy i pokrewni		
Inżynierowie chemicy	Średni personel ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór		
Fizycy i astronomowie	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanых gdzie indziej niesklasyfikowani		
Biolodzy	Technicy informatycy	Monterzy wyrobów złożonych		
Ekonomiści	Technicy elektrycy	Monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych* (zawód szkolny: Monter instalacji i urządzeń sanitarnych - obejmuje grupę elementarną 7136)		
Archeolodzy, socjologowie i pokrewni	Asystenci weterynaryjni	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji betonu, asfaltobetonu, elementów betonowych i kamiennych i pokrewni		
Filolodzy i tłumacze	Agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi gdzie indziej niesklasyfikowani	Monterzy sprzętu elektronicznego		
Filozofowie, historycy i politolodzy	Technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	Blacharze* (zawód szkolny: Blacharz - obejmuje grupę elementarną 7213)		
Specjaliści nauk o Ziemi	Technicy elektronicy, telekomunikacji i pokrewni	Ogrodnicy sadownicy i pokrewni		
Matematycy i pokrewni	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	Robotnicy leśni i pokrewni		
Inżynierowie górniczy, metalurzy i pokrewni	Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni	Murarze i pokrewni		
Biotechnolodzy	Policjanci	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z drewna		
Lekarze dentyści	Technicy analityki medycznej	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni		
Producenci, organizatorzy produkcji filmowej i telewizyjnej, reżyserzy, aktorzy i pokrewni	Oficerowie pokładowi, piloci żeglugi i pokrewni	Tapicerzy i pokrewni		
	Organizatorzy turystyki i pokrewni	Tkacze, dziewiarze i pokrewni* (zawód szkolny: Rękodzielnik wyrobów włókienniczych - obejmuje grupę elementarną 7432)		
	Telefoniści	Piekarze, cukiernicy i pokrewni		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcające w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
	Dietetycy i żywieniowcy	Elektromechanicy* (zawód szkolny: Elektromechanik - obejmuje grupę elementarną 7241)		
	Technicy mechanicy	Elektrycy budowlani i pokrewni		
	Technicy technologii żywności* (zawód szkolny: Technik technologii żywności - obejmuje grupę elementarną 3213)	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych		
	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	Garbarze skór i pokrewni* (zawód szkolny: Garbarz skór - obejmuje grupę elementarną 7441)		
	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	Monterzy sieci i urządzeń telekomunikacyjnych* (zawód szkolny: Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych - obejmuje grupę elementarną 7252)		
	Kontrolerzy robotów przemysłowych	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni		
	Operatorzy urządzeń nadawczych i telekomunikacyjnych	Ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali* (zawód szkolny: Operator obrabiarek skrawających - obejmuje grupę elementarną 7223)		
	Pracownicy służb technicznych żeglugi	Elektroenergetycy i pokrewni		
	Piloci statków powietrznych i pokrewni	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej		
	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	Operatorzy urządzeń do procesów chemicznych i produkcji chemikaliów		
	Urzędnicy do spraw podatków, cel i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	Ślusarze i pokrewni		
	Aktorzy cyrkowi i pokrewni	Operatorzy pojazdów wolnobieżnych rolniczych i leśnych		
	Pracownicy parafialni i świeccy krzewiciele wiary	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papiemiczej		
	Operatorzy procesorów tekstu	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych		
	Maszynistki i stenografowie	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcające w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
	Asystenci usług pocztowych i telekomunikacyjnych* (zawód szkolny: Technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych - obejmuje grupę elementarną 4213)	Mechanicy pojazdów samochodowych* (zawód szkolny: Mechanik pojazdów samochodowych - obejmuje grupę elementarną 7231)		
	Stewardzi	Maszyści silników, kotłów parowych i pokrewni		
	Osoby do towarzystwa	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni		
	Strażnicy w zakładach dla nieletnich	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin		
	Strażnicy ochrony kolei	Operatorzy urządzeń przetwórstwa chemicznego gdzie indziej niesklasyfikowani		
	Modelki, modele i pokrewni	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni		
		Rybacy śródlądowi gdzie indziej niesklasyfikowani		
		Operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych* (zawód szkolny: Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych - obejmuje grupę elementarną 8121)		
		Formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni		
		Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich		
		Ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni		
		Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych i pokrewni		
		Marynarze i pokrewni		
		Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej		
		Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń* (zawód szkolny: Mechanik - monter maszyn i urządzeń - obejmuje grupę elementarną 7233)		
		Rolnicy produkcji roślinnej		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcące w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
		Rybaczy morscy		
		Obuwnicy* (zawód szkolny: Obuwnik - obejmuje grupę elementarną 7443)		
		Hodowcy zwierząt i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		
		Introligatorzy* (zawód szkolny: Introligator - obejmuje grupę elementarną 7345)		
		Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby		
		Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni		
		Górnicy strzałowi		
		Monterzy konstrukcji linowych		
		Nurkowie		
		Szlifierze narzędzi i polerowacze metali		
		Mechanicy statków powietrznych i pokrewni		
		Monterzy instrumentów muzycznych* (zawód szkolny: Monter instrumentów muzycznych - obejmuje grupę elementarną 7312)		
		Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła		
		Wytwórcy wyrobów galanterijnych, pamiątkarskich i pokrewni		
		Składacze tekstów		
		Odlewacze i galwanizery poligraficzni		
		Fotografowie poligraficzni		
		Plecionkarze, szczołkarze i pokrewni		
		Przygotowywacze włókna i przedzarze		
		Kuśnierze i pokrewni		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcące w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
		Kaletnicy, rymarze i pokrewni		
		Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych, ceramicznych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani		
		Operatorzy urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów i pokrewni		
		Operatorzy urządzeń filtrujących i oddzielających		
		Operatorzy zautomatyzowanych i zrobotyzowanych linii produkcyjnych w przemyśle elektromaszynowym		
		Operatorzy robotów i manipulatorów przemysłowych		
		Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów farmaceutycznych, kosmetycznych i sanitarnych		
		Operatorzy urządzeń do produkcji materiałów wybuchowych i pokrewni		
		Operatorzy urządzeń do nakładania powłok		
		Operatorzy urządzeń do produkcji materiałów światłoczułych i obróbki filmów.		
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych gdzie indziej niesklasyfikowani		
		Maszyści maszyn introligatorskich		
		Operatorzy maszyn do produkcji obuwia		
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów mleczarskich		
		Operatorzy maszyn i urządzeń przetwórstwa zbożowego i pokrewni		

Zawody kształcone w szkołach wyższych	Zawody kształcone w szkołach policealnych i średnich	Zawody kształcone w szkołach zasadniczych zawodowych	Zawody kształcące w szkołach gimnazjalnych i poniżej	Zawody niesklasyfikowane
Zawód 2	Zawód 3,4,5	Zawód 6,7,8	Zawód 9	Zawód 0,1
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów piekarniczych i cukierniczych oraz koncentratów spożywczych		
		Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni		
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji cukru		
		Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa kawy, herbaty i ziarna kakaowego		

Wnioski - województwo Zachodniopomorskie

Półroczny raport pt. „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim w I półroczu 2007 roku” to kolejna ocena rynku pracy województwa zachodniopomorskiego. Cykliczność tego opracowania sprawia, że jest możliwa prawidłowa interpretacja zmian zachodzących na rynku pracy w kontekście zawodów poszukiwanych dziś i w przyszłości. Z drugiej strony należy pamiętać, iż prezentowana analiza (metodologia wyliczania wskaźników) opiera się wyłącznie na bezrobociu rejestrowanym.

1. W końcu czerwca 2007 roku w województwie zachodniopomorskim zarejestrowanych było 110 484 osoby, to spadek o ponad 32 tys. osób w porównaniu z czerwcem 2006 roku.
2. W pierwszych sześciu miesiącach 2007 roku ogólna liczba ofert pracy, którymi dysponowały powiatowe urzędy pracy wyniosła ponad 40 tysięcy. W porównaniu z pierwszą połową 2006 roku nastąpił wzrost o 2 464 oferty pracy.
3. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu są kolejnym niezmiernie istotnym czynnikiem wpływającym na poprawę sytuacji na rynku pracy. W 2007 roku aktywne formy objęły 23 tysiące osób (w porównaniu z I połową 2006 roku nastąpił wzrost o 2 187 osób).
4. Zawody o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim na koniec czerwca 2007 roku to: Sprzedawca, Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, Asystent, Robotnik gospodarczy, Ślusarz, Kucharz, Murarz, Krawiec, Sprzątaczką, Mechanik samochodów osobowych.
5. W I półroczu 2007 roku odnotowano 1 608 osób (1,2% ogółu) bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, w tym 1 102 kobiety. Najliczniejszą grupą są osoby bez zawodu – 631 osób, w tym 445 kobiet (tj. 70,5%).
6. W I połowie 2007 roku odnotowano 41 225 osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Udział bezrobotnych kobiet w tej kategorii pod koniec omawianego okresu wyniósł 61,4% (tj. 25 317 kobiet).
7. W Powiatowych Urzędach Pracy zarejestrowano 86 128 osoby bezrobotne (stan na 30 czerwca 2007 roku) poprzednio pracujących, jest to 78% ogólnej liczby bezrobotnych. W większości osoby te pracowały w sektorze prywatnym 75,5% (tj. 65 025 osób) a tylko 24,5% (16 053 osoby) w sektorze publicznym.
8. W I półroczu 2007 roku 25,9% ogółu stanowiły zawody deficytowe (w końcu 2006r. udział ich wynosił 24,0%). Wzrost udziału zawodów deficytowych wynikiem jest spadku w zawodach nadwyżkowych z 71,5% w 2006r. do 69,6% w końcu czerwca 2007r. Udział zawodów zrównoważonych pozostaje na tym samym poziomie tj. 4,5%.

Opracował: Paweł Nowak